

DRUHÁ DEKLINACE SUBSTANTIV (předn. č. 3)

- řadí se do ní substantiva **maskulina a neutra**

- koncovka nominativu singuláru **-us, -er** (maskulina), **-um** (neutra),

- koncovka genitivu sg. **pro všechny rody -i**

- substantiva s koncovkou -us jsou **většinou maskulina**, ale **existují výjimky feminina**: **názvy bytostí ženských, stromů, zemí, ostrovů, měst**:

laurus, i, **f.** – vavřín (laureát)

populus, i, **f.** – topol X populus, i, m – lid, národ

Aegyptus, i, **f.** – Egypt

Corinthus, i, **f.** – Korint

Rhodus, i, **f.** – Rhodos

2. deklinace

Určení

servus, servī, *m.*

puer, puerī, *m.* / ager, agri, *m.*

verbum, verbī, *n.*

singulár

nominativ serv-**us** (otrok)

puer (chlapec)

verb-**um** (slovo)

genitiv serv-**ī**

puer-**ī**

verb-**ī**

dativ serv-**ō**

puer-**ō**

verb-**ō**

akuzativ serv-**um**

puer-**um**

verb-**um**

vokativ serv-**e**

puer

verb-**um**

ablativ serv-**ō**

puer-**ō**

verb-**ō**

plurál

nominativ serv-**ī**

puer-**ī**

verb-**a**

genitiv serv-**ōrum**

puer-**ōrum**

verb-**ōrum**

dativ serv-**īs**

puer-**īs**

verb-**īs**

akuzativ serv-**ōs**

puer-**ōs**

verb-**a**

vokativ serv-**ī**

puer-**ī**

verb-**a**

ablativ serv-**īs**

puer-**īs**

verb-**īs**

Poznámky ke druhé deklinaci:

- Pro feminina a maskulina platí, že vokativ je stejný jako nominativ, jedinou výjimkou jsou substantiva 2. deklinace zakončená v nominativu singuláru na *-us* (vzor *servus*) – **serve!**
- Pro **neutra** platí, že **nominativ, akuzativ a vokativ jsou vždy stejné v sg., v pl.**
- Pro všechna substantiva platí, že **dativ a ablativ jsou v plurálu vždy stejné.**
- Podle vzorů *servus*, *puer*, *ager*, *verbum* se skloňují i mužské a střední tvary **adjektiv** (přídavných jmen) a **přivlastňovacích zájmen** zakončených v nominativu ženského rodu na *-a*:

Př.: *servus bonus* – dobrý otrok, *verbum bonum* – dobré slovo, *vicinus meus* – můj soused

Odchytky od koncovek vzorů

- Vlastní jména zakončená v nominativu singuláru na *-ius* a substantiva *filius* a *genius* mají ve vokativu singuláru koncovku *-ī* (namísto pravidelné koncovky *-ie*), např. *Vergilī!*, *Horātī!*, *filī!*.
- Často užívané slovo DEUS se skloňuje obvykle jinak – jednak vok. sg. oslovujeme bože – **deus!** (bez změny, tj. nikoli **dee**), jednak se objevují tvary nom. pl. : **deī, diī i dí,** dativ a ablativ pl. **deīs, diīs i dís.**
- Další často užívané slovo VULGUS - lid je NEUTRUM, používá se jen v singuláru a má jen 4 pády: **nom., ak. a vokativ je vulgus a ablativn vulgó.** Jiné tvary toto slovo nemá.
- Vokativ spojení slov *filius meus* je **mí filí! / mí Filí!** - můj synu (tj. nikoli **mé-filíé**).

Vazby místních jmen

Vlastní jména měst a malých ostrovů **se nepojí s předložkami**; směr či polohu vyjadřují **prostými pády**.

směr „kam“

Pojí se **s akuzativem**

Příklad: *Carthāginem, Dēlum, Athēnās venērunt.* (Přišli do Karthága, na Délos, do Athén.)

směr „odkud“

Pojí se **s ablativem**

Příklad: *Carthāgine, Dēlō, Athēnīs revertit.* (Vrátil se z Karthága, z Délu, z Athén.)

poloha „kde“

U jmen v singuláru 1. a 2. deklinace se uplatňuje genitiv, u ostatních názvů zase ablativ.

Příklad s genitivem: *Dēlī et Rōmae habitant.* (Bydlí na Délu a v Římě.)

Příklad s ablativem: *Carthāgine et Athēnīs habitant.* (Bydlí v Karthágu a Aténách.)